

HALADÁS

Előfizetési feltételek:
 Egész évre 6 frt. — kr.
 Félévre . . . 3 " — "
 Negyedévre 1 " 50 "
 Egyes szám 10 kr.

Hirdetések díja:
 4 hasábos petsor 5 kr.
 Nyilttérben . . . 20 kr.
 Bélyegdíj egyes hirdetésnél . . . 30 kr.

Társadalmi, tanügyi, közgazdasági és ismeretterjesztő közlöny.

Szerkesztőségi iroda:
 Főter 5. sz. a., hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Megjelen:
 Szerdán és Szombaton.

Kéziratok:
 Vissza nem adatnak.

Kiadóhivatal:
 VOLCZ B. könyvnyomdája. Mindennemű pérzek hirdetések és reklamatok ide intézendők.

Előfizetési felhívás.

Lapunk Április 1-sőjével új évnegyedbe lép, miért az előfizetések szíves megújítását tisztelettel kérjük. Eddigi iránya lapunknak változatlan marad. Hü közlője leendő a megye és város közérdekű eseményeinek. Megismerteti olvasóinkat a hazában s a nagyvilágban történetekkel, igyekezni fog újdonságokkal élénkséget fenntartani. Közöl avatott tollaktól ismeretterjesztő s közgazdasági cikkeket, egy uttal szépirodalmi és mullattató olvasmányokról is gondoskodván.

Előfizetési árak:

Április — Juniusra . . . 1 fr. 50 kr.
 Április — Septemberre 3 fr. —
 Április — Decemberre 4 fr. 50 kr.
 a szerkesztő és kiadóhivatal.

A topánfalvi járás.

Az első folyamodású bíróságok az új megyei szervezés követelte területi változásai egy igazságügyi miniszteri rendelet által szabályozottak.

A munkát az igazság szolgáltatást a közigazgatással egy kalap alá fogja terület tekintetében.

És ez helyén van így, mert legalább a szegény állampolgár nem hurezoltatik 7 helyfelé, a hét miniszteri tárca szerint.

Megyéinket érdeklőleg a miniszteri rendelet elveszi Ajtont és Rődöt — és nem adja ide Topánfalvát járásbíróásával, hanem továbbra is a gy.-fehérvári törvényszék területéhez csatolva engedi, holott a topánfalvi járás közigazgatásilag Torda-Aranyosmegyéhez tartozik.

Egy év óta folyamodik e járás, a megye, a közigazgatási bizottság a járásbírósnak a tordai törvényszékhez való csatolásáért s egy év óta ez ügyben semmi válasz nem jött, s a mi megdöbbentő, a miniszteri rendelet Topánfalvát Alsó-fehér megyéhez csatolja igazságügyi tekintetben. Nagyon szomorú állapot.

A Torda-Aranyosmegyei közigazgatási bizottság a törvény ellenére semmi tudomással nem bír e járás bürtönügyi állapótáról, mert igazságügyileg alsó-fehér megyéhez tartozik.

A lakosság két végpontra idéztetik Gy.-fehérvár és Tordára, és ez valóban nagy zaklatás.

És eltekintve mindezekről szerfelett furesának tűnik fel s az állam és lakosság érdekeivel sehogy sem tudjuk össze egyeztetni, hogy egyedül a topánfalvi járás állampolgárai tartozzanak két felé, az országban erre hasonló példa nem lévén.

Várjuk a dolognak helyrehozását, mert az életbe vágó érdekek ily ignorálása felsőbb helyről sokáig nem tarthat.

Tévedésből származhatott az egész. Kérjük e tévedés helyrehozását 40 ezer ember érdekében.

(O.)

A Torda-aranyosmegyei tankeület tantestületének alapszabályai.

A tantestület célja.

1. §. A Torda-aranyosmegyei tankeület területén működő nép, felső nép, polgári iskolai, középtanodai tanítók és tanárok a főméltóságú m. kir. vallás és közoktatási miniszterium által 1872 szeptember 2-án kibocsátott szabályrendelet értelmében tantestületé alakulnak. —

A tantestület czíme: „Torda-aranyosmegyei tantestület.”

2. §. A tantestület alakulásának és működésének célja:

a) a családi és iskolai nevelés, illetőleg tanítás előmozdítására tartozó ismeretek gyarapítása, a tanítási módszer megvitatása s a nevelés-és oktatás tan helyes elveinek a tanítók s a menyire lehet a szülők közötti általános terjesztése: mely célból közgyűlések, értekezletek és nyilvános vitaestélyek rendeztetnek. A tantestület a székhelyen könyvtárt alapít s ugyanott állandó olvasó helyiséget tart fenn, a mennyiben a körülmények engedik. —

b) az iskola belső élete tökéletes kifejlésére tartozó iskolai rendtartás és fegyelem gyakorlását illető tanulságos értekezések tartása, s ily nemű dolgokatknak pályadíjakkal jutalmazása; mintatanítások rendezése. —

c) a tanítási eszközök javítására és terjesztésére czélzó véleményes javaslatok megálapítása s ennek eszközölhetése végett a testület székhelyén egy állandó taneszköz-tárlat szervezése.

d) a tankeületben székelő népnevelési intézetek működését figyelemmel kíséri, s azok fölvirágzását erkölcsi, de a menyiben teheti anyagi támogatás által is elősegíti főleg törekedni fog gyermekertek, szeretetházak ipariskolák s egyéb közhasznú népnevelési intézetek létesítésének legalább közvetett előmozdítására;

e) az országos tanítói testület körében magát képviselteti s ennek munkásságát előmozdítja;

f) hatni fog a néptanítói állás emelésére s népoktatási tanintézeteknél működő tanárok sérelmeinek orvosolása végett tehetsége szerint az illető helyeken közbejárand;

g) lehetetlenségre jutott tanítók, a tanítók özvegyei és árvái sorsa javításán tehetsége szerint közre járul;

h) munkálkodásának eredményét egybeállítja és közrebocsátja.

A tantestület tagjai.

3. §. A tantestületnek vannak: rendes, alapító, pártoló és tiszteletbeli tagjai.

4. §. Az alapul szolgáló miniszteri szabályrendelet értelmében a tantestületnek hivataluknál fogva kötelezett ren-

des tagjai a Torda-aranyosmegyei tankeület területén levő állami és községi, nép-felsőnép-és polgári iskolák tanítói valamint a kerület tanfelügyelője. Ezekon kívül beléphetnek a rendes tagok sorába a tankeület területén létező kisedodvók és gyermekertek vezetői, valamint a tankeületbeli felekezeti s egedélyel bíró magán népoktatási tanintézetek önként ajálkozó minden tanítói, tanítónői és tanárai.

A rendes tagok tagdíj fejében 2 forintot tartoznak a tantestület pénztárába fizetni, azonban az oly tanítók kik szegénységi bizonyítvánnyal igazolják szegénységüket a választmány engedélye folytán csak egy forintot kötelesek fizetni. Hivataluknál fogva a belépésre nem köteles de erre jogosított rendes tagok azok kik tagdíj fizetése tekintetében három egymás után következő évre kötelezik magokat melynek lejártá után jogukban álland a kötelezettséget ismét három évre megújítani vagy a testület tagjai sorából kilépni. —

(Folyt. köv.)

A keleti ügyek.

Már csak néhány nap választ el a kongresszus megnyitására anynyiszor híresztelt határidőtől, s még mindig nincsenek szétküldve a meghívók, sőt ma ismét nagyon, de nagyon csökkent a valószínűség, valjon egyáltalában szét fognak-e küldetni, ha az Oroszország és Anglia közt mindinkább élesedő ellentétet kiegyenliteni nem sikerül.

Eddig még nem sikerült, pedig a német és az osztrák-magyar kabinetek mindent elkövetnek, hogy a kongresszus ez akadályát elhárítsák. De a londoni kabinet nem látszik hajlandónak engedni semmiben sem, jól tudva, hogy szép szerével ugy sem csikarhatja ki Oroszországtól a békefeltételek oly módosítását, aminő az európai érdekeknek megfelel. Ha az orosz kormány már oly előzetes kérdéssnél, mely mindössze annak kijelentéséből áll, hogy minden szerződési pont vitatható, oly konokul ellenáll, valóban csodás optimizmus kell annak elhívéséhez, hogy engedni fog a dolog lényegére nézve.

Mi marad meg törökországnak Európából. Ebből a következő tartományok maradnak meg: Rumelia 216 mértfölddel, 990,000 lakossal, mely számból circa 580000 mohamedán.

Epirus, Thessália és macedonia maradványa 798 mértfölddel és 1,275,000 lakossal (236,000 mohamedán).

Albania 992 mértfölddel és 1,690,000 lakossal (közel 1 millió mohamedán).

Boznia és herzegovina 1160 mértfölddel: 1,200,000 lakossal (570,000 mohamedán).

Kréta, 150 mértfölddel és 270,000 lakossal, (40,000 mohamedán, kik jórészt mind görög nemzetiségűek.)

Tehát a 9377 mértföldet tevő Balkán félszigetből, (Beszarábia nélkül, de beleszámítva Montenegrót), marad a portának 3300 mértföld circa 5 1/2 millió lakossal, kik közt 2 1/2 millió moszlim van; de ezek közül alig 1 millió a török és cserkesz nemzetiségű, a többi görög és szláv eredetű.

A porta elveszti tehát lakosságának 2/3-át és területének is 2/3-át.

Az adókievítő bizottságnak a megyebeli összes községekre nézve kitűzött tárgyalási napjai és pedig:

1878. ápril 1-én Alsó és Felső Szt-Mihályfalva, Ar.-Polyán és Keresztes községek;

Ápril 2-án. Bágyon, Kövend, Sinfalva, Bányabükk és Komjátszeg;

Ápril 3-án. Mikes, Puszt-Csán, P.-Szt.-Márton és Tur;

Ápril 4-én. Csürülye, M-Szilvás, Szelicse, Szelistye, P-Szt-Király, Indal;

Ápril 5-én. Felső-Közép- és Magyar Peterd, Szind, Koppánd, Mészkö;

Ápril 6-án. Egerbegy, Alsó-Felső-Detrehem, Mező-Örke, és M-Koók;

Ápril 8-án. Gyéres, és Gy-Szt-Király;

Ápril 9-én. M-Nagy-Csán, Szt-Jakab, M.-Böb, Czikud és Záh;

Ápril 10-én. M-Sályi, Tóhát, Méhes és Velkér;

Ápril 11-én. Alsó-Jára, Kákova;

Ápril 12-én. Kis és Nagyokloz, Runk, Berkes és Bikkalatt;

Ápril 13-án. Magúra, Szurdok, Hagymás, Magyaróság P-Egres, R-Egres és Sütmege;

Ápril 15-én. Kis-bánya, Kisbányahavas, Alsó-Felső-Füle és havassa, Asszonyfalva, M-Léta, Oláh-Léta;

Ápril 16-án. Szt-László, Hesdát, K-Fenes, Oláh-Rákos, M-Décse, Felső és Alsó-Füged;

Ápril 17-én. Felvinezváros, Inakfalva, Mohács;

Ápril 18-án. Veresmart, Dombró Keresed, Sz.-Kocsárd, Sz-Földvár;

Ápril 25-én: Vajdaszeg, Gerend, Soós-Szt-Márton és Ar.-Lóna;

Ápril 26. Csákó, Hidas, Örményes, Harasztos, G-Keresztur, Hadrév;

Ápril 27-én. M-Kesze, M-Ludas,

Ápril 29-én. M-Dátos, Bogát, Lekenceze, Keménytelke, Kis és Nagy-Ikland, M-Uraly és M-Kapus;

Ápril 30-án, M-Orbó, M-Dellő, M-Pete. Ujfalú, Oláh Dellő, Sós-patak, Szt-Margita, Gerebenes;

Május 1-én. M-Bodon, M-Szakál és M-Szengyel;

Május 2-án. Ar-Rákos, Várfalva, Csegez, Borrév, Vidaly és Lunka,

Május 3-án. Toroczko, T-Szt-György, Bedelő és Gyertyános;

Május 4-én. Alsó-Felső Podszága, Alsó-felső-Szolcsva.

Május 6-án. Szártos, Brezest, Felső-Csóra, Muncsel Sásza-Vincza;

Május 7-én. Lupsa, Offenbánya,

Május 8-án. Topánfalva, Bisztra.

Május 9-én. Csertés, Felső és Alsó-Vidra és Ponorel;

Május 10-én. Nyágra, Szekatura, Albak és Skerisora.

a kir. adófelügyelő.

M.-Mehesi körjegyzőség Márc. 21 1878.

Tisztelt szerkesztő ur! Bátor vagyok tiszteletteljesen felkérni, hogy a közigazgatás érdekében a következő soroknak lapjában tért engedni méltóztassék.

Miután a türelemnek és elnézésnek legvékonyabb hurja is elszakadt kéntelenítve sőt hazafi kötelességemnek tartom nemcsak községünk nyilvános hanem egyéni privát vagyonunk megkímélése szempontjából, — ha azt akarjuk, hogy koldusbotra ne jussunk, — a nyilvánosság elé lépni. —

Hogy mennyire terjed az ezen vagyongörvényesre hivatott körjegyző Pinye József ur, telhetetlen kincsvágya kitűnik. Legkevésbé sem akarom felhozni azt, hogy az a nép a mely sok nélkülözéssel és véres verejtékkel keresett állásvonalra fizeti Pinye jegyző urat az, — jegyző ur előtt a megvetés tárgya a nép a mely a múlt években midőn Pinye ur m.-Mehesen adó szedő volt s emberi gyarlóságából néhány százacska az adó illetőleg az állam pénzből eltévesztett, megmentette a bukástól kezeskedvén ő érette.

Azt sem akarom említeni, hogy a tudatlan néptől a birtok vásárlásnál az átírás intabulációhoz megkivántató okmányokért pénzt szed föl a nélkül, hogy egy betűt is írta hanem igen is irigy nyelv sem tagadhatja, hogy a pénzt fölveszi s gyöngéd szavakkal kecségteti az illetőket. —

Nem akarom föl említeni azt sem hogy az alárendelt községekben leginkább és csak azért és akkor vagyunk szerencsések láthatni becses képet mípénzszűkeben van az az hogy illetményét át vegye. —

De igen föl hozom azt a botrányos

tettét a jegyző urnak, hogy az „Országos tanítói nyugdíj és gyám alap“ ezimén az 1875 évi December 30-a 32, 385, V. M. sz. a. XXXII t. ez értelmében a szolgabírói 1876—1882 sz. a. utasítása alapján még 1876 October 29-én a két községi néptanítótól fölvetett 17 frt. 50 krt. s a községi iskola pénztárából ugyan azon év November 6-án 12 frt a mely összegekből csak is a tanítón fölvetett illetéket terjeszté be az illetékes kir. adóhivatalhoz de azt is az 50 kr hiányával, és mikor alig 1877 December 10-én na, de akár hogy, az nem tévasztette elzéljät. — De szeretnék meg tudni, hogy vajon az iskola pénztárából fölvetett 12 frt mind eddig hol hever pangásban? Mikor szándékozik az iskola szék részére is megszerezni a befizetési ívet? Igen kérjük a nyilvánosság terén mert, mind a privát megszolgáltatásra, mind pedig az iskola szék hivatalos fölkeresésére, más válaszra nem méltatta azt; csak hogy még nem érkezett az összeg föl Pestre (risum tenentis) s így eddig a nyugta sem jöhetett le. A tanítón fölvetett összegből mi jogon tartotta vissza az 50 krt?

Igen de ezt tette a körjegyző ur, mert talán véleményezte hogy az iskola szék ilyes ügyekben meglehetősen tapasztalatlan s be elégszik azzal, hogy fizetett s punctum.

De körjegyzőnk ezen tisztességes eljárást nem követi csakis a közmivéledés hanem azt producálja a közigazgatás terén is. Igen, ön volt az jegyző ur! hogy ugyan azon címen és szolgabírói 73 877 sz. alatti rendelet a M.-velkér lapján a velkér községi pénztárából szegény betegek ápolási költség fejében fölvetett 10 frt. először f. e. Februárius 21-én másodszer November 6-án s most oly nagy nehezítést színel, sőt fenyeget, a miért nem akarja a községi bizottság elfogadni és aláírni 1877 évről a községi számadást. —

Hogy mind ezen vissza élések mily taszító következtetést szűlnék a törvényesség s részletesen a közigazgatás; contójára hiútvén nagy mérvben a nép között nem csak az erkölestelenség és igaztalanság hanem a törvények iránti bizalmatlanság himporát is.

Tiszteletteljesen fordulok az ezek ellen örzésére hivatott községek részrehajlatlan igazság szeretetéhez hogy egy ilyen bizalom vesztett s ez által hivatala betöltésére alkalmatlanná lett egyén ellen a fegyelmi vizsgálatot mielőbb elrendelni méltóztassanak. —

Egy községi bizotts. tag.

Az aranyosszéki birtokossági vagyon ügyében.

(folytatás.)

Továbbá: képviselő tag uram állásához nem illő módon ferdit itt előadásában. Hát hiszi azt valaki, hogy csak én voltam a mellett hogy a jövődelem osztaléknak fele legyen fordítható megyei rovatok fedezésére? s ha csak én követeltem az én kedvemért, az ügyben a Haladás 19-ik számában látható szenvedélyességgel érdeklődők beleegyeztek volna? (difficile est satiram nom scribere) ha pedig a mint mondá tették, csak ugyan érettem tették: ez annak bizonyítéka hogy azon kis hallal a nagyobbakat akarták megfogni.

És ha annak tudásában, hogy a községek: a járási orvos; kórház közigyám tartás, domestica sat. költéségek rovatla előtt állanak kívántam, hogy az osztaléknak fele legyen olyanokra is fordítható, tudván hogy ezen vagyon addig itt hasonló költségeket fedezett — bünt követtem-e el? s ez a haza beszélés.

Én a régi megyeista meg vallom hogy nem nőttem azon oskolába, nem vagyok embere azon tannak, hogy a mások magán tulajdonát az iskolai czél ezime alatt ellehet venni, ha bár a tulajdonos jövedelme a minden napi szükségekre annyira van igénybe véve, hogy azért gyakran öltöző ruhája, utolsó véka kenyér gabonája hurezoltatik el, s az iskola köteles gyermek mezitláb és rongyokban nem mehet iskolába.

E tárgyban különbözök de nem gyűlölenedök a nézetek: én szeretném az anyagi jobblétet előmozdítani, mert akkor tudom hogy önként meg telnek az iskolák, míg megfordítva a példa mutatja hogy sok ezer forintba került iskola üres, vagy legfeljebb 10—15 tanoncz népesíti azt.

De: képviselő tag uram! meg követem becsületit, nekem úgy tetszik hogy az ön elve és sententiája kissé olyan communisticus izü is; nézze csak p. o. Ruha-Egres községének, s ottan egy néhány bir-

tokos urnak van egy osztatlan közös havassa most épen osztályos per alatt ál az is; hasonló eset egészen a miénkhez, magán tulajdon természetü vagyon az is: kénszerithetik-e szavazot többséggel az érdekeltek egy mást hogy ha vagyon tisztában hozása; a részes adási arány meg állítása békés után nem sikerül, a vagyon fordíttassék a kisebb rész akarata ellen akár templom vagy iskolai czélra is, azért mert adig felnem osztott közösségben használtattott.

Nekem bizony úgy tetszik hogy egy képviselő uram beszél a szájjával, alkuszik a más bőrére, de az aranyosszéki tűz nem igen égeti házat!!

(Folyt. köv.)

H i r e k .

— A kir. első folyamodásu bíróóságok terület körének újabb meghatározása tárgyában a k. miniszterium, az 1871 ik évi XXXII t. cz 1 ső § ában nyert felhatalmazás alapján rendeletet boesátott ki. E rendelet intézkedése a közigazgatási és törvénykezési területbeosztás között akar összhangot létrehozni. Reánk nézve érdekes ez intézkedés annyiban hogy a többi törvényszékek illetve megyék járás bíróasági kerületeit a szolgabírói járásokhoz alkalmazkodva modositja, megyénket csak annyiban érinti, hogy Ajton és Rööd kolozsmegyei községeket törvényszékünk kerületéből a kolozsváriába teszi át, de a topánfalvi járásról meröben halgat. Azt hisszük e tekintetben is hamar meglátandjuk mit rejt az idő mehe.

— Dalestély. A „tordai dalkör“ ez évi rendes dalestélyét ápril ho 14-én tartja meg. Ohajtanók ha a nemes lelkesülés a dal iránt az igen tisztelt közönségben, annyira nyilvánulna, mint a mult alkalommal: Barabás Ábel tít-kár.

— Egy magyar legény s a törökök Egy levelező a Bukarestben idö-ző török foglyok nyomorát és szenvedését festve, többek között ezeket írja: Egy éhező és didergő fogoly csoport állott tegnap egy „kircsmar“ (a szegényebb néposztály számára vendéglő) ajtaja előtt; — üres zsebbel s azon gondolat-tal, hogy amiatt oda be nem léphetnek. Ekkor jön egy magyar ifju mesterle-gény ki még alig volt huszéves, hogy

TÁRCZA

UTI EMLÉKEK, 1869-ből.

(Berlin.)

48 — 48 — 48.

(Vége.)

(S.) Minthogy az idő már 1/2 7-re este volt, sietnem kellett toillettemmel, hogy még a mai színielőadáson jelen lehessenek. — Rövid időn elkészültem; — de még egyszer kiplánizáltam magamnak Bedekeremből uti tervemet, s gyorsan lesieték az ut-szára. — Nem kis meglepetésemre szolgált, hogy a leáldozó nap csak imént látott sugarát — melyet tisztességes provinciában a szürkület szokott követni — gázlángok váltják fel; azonban a berlini hársfák százados lombjai nem esuda, ha az esthajnal bájjait elrabolják Berlin ez utszájáról, mert mintegy bársony meanyezet nyúlik végig a magosban, sötéten, rémesen, visszatartva a nap — hold — csillagok, és esthajnal

sugarát! Egy leirhatatlan érzés fogott el-e kárpitozott élő mennyország láttára, s kevés volt hujja, hogy az éppen virágjában lévő hársfák párfümje által — magamat tulvilági álomba ringani nem véltem! — Szent Isten! Mennyi izzasztó herbatheát termelhet eza tér; ...! Berlin droguitái bizonyára innen szerzik be a saison szükségait a tiliából, széthintve az országban, mint valódi „tilia prussicát“!

A gázfény vakító világa, a szebbnél szebb fogatok robogása, a tengerként hömpölygő nép vegyülete, lombkárpit, hárspárfüm . . . egyszerre . . . sok, de mindezek feletti bámulatomból egy „szemüveges kisaszszony“ — mosolygása, vagy az épen ellöttem elhaladó testörök sarkantyú pengése — könnyen kibontakoztatható volna, ha nem kettőzi — illetőleg hármozza vala játékát a fatális sors megint! —

Az utsza sarkon egy fatáblán megpillantám a „Schauspielhaus“ szín-

lapját; „Dass Kätchen von Heilbrunn“ tadták. — A színház nem messze volt hotelemtől, hová néhány perczre megérkeztem, — s minthogy az óra még csak néhány perczel mutatott kevesebbet 7-nél — jegy váltáshoz siettem.

A pénztárhoz vezető drót sikátorból ép akkor hömpölygött kifelé egy voluminosus Éva fajta, s utánna mindjárt én bővitem meg a helyet. Szerencsés valék, kaptam jegyet, és óh csodák csodája — éppen a proszenium 48-as számát! Kezdettem már hinni a boszorkányságban, már gondolkoztam, hogy mivel találkozhatom még a mai nap, melynek ez ominosus száma leend? — a midőn szép csendesen elértem helyemre. Az iménti madonna mellé estem, ki a 47-es jegyet kapá, s ki elég gyöngédtelen volt irányomba — volumenének egy részét az én székemre telepítvén.

Ez volt tehát a 48-as szám üldözésének netovábbja! Daczára az izzasztó hőségnek, még a mellett hogy az előadás felette hosszúra nyúló mi-

volta miatt már már a megszaladás kinjai gyötörtek, még az is tetézte kinomat, hogy 47-es szomszédom eltávózása előtt — szabadulhatási reményem hajótörést szenvedtet, s így kellett az egész előadást — a reám nehezülő hájmagazin terhei által székembe páczolva — végig halgatnom. —

Minden kinszenvedésem daczára sem felejtém el honfui kötelességem által sugalt ama kegyeletet, melyel a 48-as szám iránt viseltetni tartozom; s édes elégtételemlül szolgált szomszédnóm egy nyilatkozata, mely szerint boldognak nevezé a soványokat! Szerencséje, mert különben megsugtam volna neki azt a magyar nótát — „Ugyan édes komámasszony . . . . .“ s. t. b.

elköltsé ama „kiresmarában“ ebédét. Megszólítja részvevő érzettel a török foglyokat és, óh öröm, ők meg érték őt de ő is megérti őket, s megtudja, hogy fáznak és éhesek. Minden gondolkodás nélkül mind az ötöt viszi magával a vendéglőbe de csak most midőn már benn vannak jut eszébe, hogy hisz az ő zsebében is csak egy árva frank van, melyel szerény ebédjét akarta kifizetni. De ez nem hozza őt zavarba nemesszívű elhatározásának pillanatában. Kihuzza zsebéből és megkérdi a vendéglőst mennyit kölcsönözne neki rá. Tíz frankot kapott s e pénzzel vendégeihez lépett és kérde őket: vajjon az összeget adja-e nekik, hogy tetszésük szerint vásárolhassanak valamit, vagy pedig e pénzért óhajtanak-e vele ebédelni. Ők ez utóbbit választák és most megkezdődött a szegényeknek és szerencsétleneknek étkezése!

— **Ki a boszorkány.** Messen egyik falujában egy paraszt szentül meg volt győződve róla, hogy tehenét megrentotta a boszorkány, mivel az megborjázott ugyan de nem akart tejet adni. E véget meg is hívja a legelső vándor cigánybandát magához. A javas asszony azon bölcs tanácsot adta neki, hogy rakja össze minden pénzét a szobában levő asztalra maga pedig menjen ki az istállóba, fogja meg a tehen farkát s az első asszonyt, ki felé közeledik, rakja meg, mert az a boszorkány. A paraszt követte a tanácsot s rövid idő alatt megfogta — saját feleségét. Hogy a közben a pénz a cigányasszonnyal együtt elpárolgott, magától érthető.

— **Kezgyetem az utolsó perczben** Szombathelyen márczius 16-án kezdte tárgyalni a rögtönzött bíróság László, csufnéven Luka Mihály és László Sándor bobai lakosok, testvérek ügyét, kik Csögör János pápai marhakupéczet márczius 9-én megtámadták s több — nem halálos szúrás után — pénzét, 326 frtot elrabolták. Mihály halálra ítéltetett, Sándor mert még nem 20 éves, s törvény rendes utjának adatott át. Mihálynak az ítéletet kihirdették, a bitó már fel volt állítva — midőn a kir. kegyelem őt is megmenté a haláltól s az ő ügyét is a rendes bíróság fogja eldönteni.

— **Rohlf, a híres utazó** Afrika járatanl vidékeire expedíciót szervez, melyben mintegy 300 ember fog részt venni Rohlf személyes vezetése alatt. Az expedíció, mint a Petermann-féle „Analen“ jelenti, Tripisből fog kiindulni, s célja földrajzi és természettudományi kutatásokat tenni Éjszak-Afrika belsejében. A vidék, melynek területe 56.890 négyzet mérföldre terjed, éjszakra fekszik a Középtengertől, délre a csadi tótól, s az átkutatásra igen hálásnak ígérkezik.

CSARNOK

Miért nem felejttem el a gazdasszony-bált!

— Beszély. —

Írta: H. Dózsa Géza.

A Proféta nem tagadta meg anyját oly vakon, mint én nőmet. Nem volt kitanutabb Presbyter az Istentagadásban mint én drága nőm elvetésében.

— A kocsi megállott, éreztem, hogy nem bírnak lábaim inomban reszkettem a hidégek égett talpam alatt mint a pokol fejem zavarodott volt, szemcém vakok, nem tudtam, hogy karom laposont izgódrében foglalok helyet, lázas bolond csak józan nem valék. A eselédék a mint beértünk mind reám tekintettek olykülönös metsző tekintetük vala, nézték ama két maszk-hölgyet; majd suttoztak egymásközött. Szemvédeleim mily átlózott kosárba vezettek. Nem óhajtom többé e kalandot, nem álarezos mullatásomat. Margit észrevehette zavaromból a dolgot, kérdőre

vont, lázasállapotom arcomra egészen kiült. Szobáim bizonyára elárulták, hogy nős vagyok . . . Szerettem volna a vén sz. Gellért hegyéről alá bukni a szöke Duna hajjai közé . . . Bent voltunk. Oda voltam tökéletesen mint a vízből kiuszott csuka. Nem hiszem az életben érjen nagyobb fatum mint ez. Kedves és emlékezetes éjeim szép álmaiból nem hiszem egy is felkérjen valaha, ha csak bábra és nőre gondolok. Hinárban voltam — nem bántam jöjjön az minék jöni kell, — mit tehettem egyebet, mint további szolgálatomat hölgyeimnek biztosítani.

— **Ha a szolgálatom**, továbbra is nem leend terhükre nagysádnak, úgy kész vagyok följáulani magamat O-Budára kíséretükre.

— **Ugy?** . . . szolt a fehér domino hölgy, ki egészen jobban érezte magát. Ugy látszik ön uram szívesebben elkísér és kész mindenre csak azért, hogy bennünket lerázhasson, szobáit elhagyjuk. Valóban áldozatra kész ember ön s mégis nem felejt, hogy bennünket fogadjon és miként? — no de nagyon örülök s mégjobban ha tudnám önnek nevét, hogy feljegyezhessem, hiszen annyira lekötöztetett, sok jóval kell lennünk önért.

— **Kérjük uram!** — szolt a másik hölgy.

— **Bo-bo-esánat, de-** (Jaj, jaj be boldogtalan ember vagyok, miért nősülök meg, tühegyeken ülök.)

— **Nem képzeli uram** mennyire itthon érezem magamat — szolt a szép hölgy.

— **Ugy van** veté közbe Margit, mint-ha épen saját lakunkban volnánk.

— **Nagysádnak** annyira bájosak, hogy már valóban —

Uram! vágott közbe a szép nő. Álarcz takarja arcomat, nem látja ön vonásaimat nem látja e perczben mint pirulok ön előtt, de uram kérem hallgassa meg vallomásomat, mert én-én-én oly boldog vagyok itt ön körében —

(Brrr! a feleségem ha jönni találna ég mens meg töle) hogy önnek kinem mondhatom, ég arcom, dobog szívem mert ön tetszik nekem s hogy tovább ne merjek -önt végtelen sze-sze-re-tem! Nagysád — elkiáltám magamat . —

Nagysád! sze-sze-ret engem? (Jaj mint-ha hallottam volna e pillanatban a vonat sipolását, láttam volna leszállani feleségemet s mint ül fel a kocsi és siet haza, hogy engem megöljön. Oh borzasztól keresztre feszítés kiszenvedés tövis korona, ha itt találna e nőkkel.) Borzasztól mit fogok még hallani, csak egy meleg ölelés és csók van hátra.

(Vége köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A trágyázás vagy a földnek időnkénti javítása.

(Folytatás.)

Ha száraz és nincs meg kellő nedvessége azt tüstént meg kell locsolni: így egyenlően és tökéletesen érik össze. Ha földel keverjük, azt kihányás után mindjárt vékonyan fölibe kell teríteni, így a trágya jobb része el nem párolog. A gödörbe behányt szemetet szinte meglocsolván igekezzünk mindenkor a trágya kihányással leuyomatni; így az is annál jobban trágyává érik. Miután pedig a gödör egy részen feltöltetett s mást részt kezdünk, a feltölt földet jó vastagon be kell tetejezni. Száraz időben még ezt is kell locsolni trágya lével, sőt ha sok alommal szeméttel, különösen föld nemmel van az vegyítve egy néhányszor megfor-

gatni is hasznos. Haszna a rendtartásnak. — Ily rendtartással bizonyosan jó trágya készül, kihordáskor tudni fogjuk melyik trágya milyen érettségű, és olyan helyre nem fogunk fristrágyát hordani, a hol az éppen ártalmas mint pl. a buzánál vagy homokos meszes földeknél.

(Mi nállunk számtalanszor fel-foghatatlan okból mondják gazdáink üszökös buzát kapnak. Természetes, a rendnélkül kihányt trágyát csak hordja mert trágya, de ha érett azt annyira nem veszi.) Azt mondja egy jeles német gazda tiszt, „a gazdát a trágya rakásról lehet leginkább megítélni hogy milyen.

A ki bőtermést jó aczélos buzát ohajt aratni, az oly féle felül szorandó keverék pór s más egyéb trágya nemekről gondoskodik melyek az általa aratandó terméseinek lényeges és főrészt képezik.

Ezen lényeges létresepek pedig a vilsav és lugany sék (szik és hamany-savak.) Így tehát ha másként nem, pénzen kell megszerezni, az ezen létreseket tartalmazó állati trágya neműeket, nem madár ganajt (guanot) a csontliszt port (spodium) esedék a cukor gyárban, chilisót, vagy pl. salétromsavavak esedékeit, a sziksót vagy pl. az alföldi szikos földet v. az ugynevezett trágyasót. — Ez utóbbi még akkor is hasznos a vetésekre, kivált a buza vetésre felül szorandó trágya képpen — midőn attól tartunk hogy a buza vetés az eső vagy a föld bő táplálékától megdül.

Hogy a buza buza vetés megne düljön korán meg kell fogasalni, jó vas fogu boronával, és ha kimult meg kell szoni holdként 1 2 mázsa marha, vagy sziksó — vagy 4 — 6 mázsa szikföldet.

(Foty. köv.)

Előfizetési felhívás.

TANULMÁNYOK

a szentírás és a tudományok közötti állítólagos eltérésekről.

Írta:

Vetter Antal.

Az agg magyar tábornoknak e munka megírására azon művek gyakori olvasása szolgáltatott alkalmat, melyek az atheismus és materialismusról szólnak, s ezek érlelték meg benne azon elhatározást: hogy a jelzett művek szerzői által oly képményen és igazságtalanul megtámadott szentírást, mely vallásos hitünknek alapját képezi, tüzetes vizsgálata tárgyává tegye s megkísértse: vajjon sajtóságos nyelvezetének helyes fel-fogása, és az eseményeknek történeti leírása után, nem lehetséges-e a modern tudományok (melyekre a materialismus hivi oly szívesen hivatkoznak) és a szentírás között állítólag fennforgó ellentéteket megegyeztetni, megsemmisíteni látszólagos bizonyítékaikat, kimutatni: hogy a szentírás és a tudományok között nincs lényeges különbség.

Midőn e műre felhívom a t. olvasóközönség figyelmét, azon meggyőződés vezet, hogy valóban érdekes és sok tanulmánnyal irt munkát nyújtók az érdeklődőknek.

E kötet tanulmány a következő részekre oszlik:

1. A teremtés, 2. A teremtés körüli feltevések, 3. A kijelentés, 4. A halál, 5. Az özönvíz, 6. A világ örökléte, 7. Az utóvilág állapota, 8. Jehova csodálatos és felséges intézkedései, 9. Az isteni kegynek a tudomány által megállapított bizonyítékai, 10. Gondolataink és tetteinknek a mindenségbeni terjeszkedési képessége, 11. A szentírás igazságának bebizonyítása a tudományok által.

A gondolat kiállított munkának előfizetési ára 2 frt. Bolti ára magasabb lesz.

➤ **Megjelenik május hó végén s minden előfizetőnek pontosan és bérmentve kézhez lesz szolgáltatva.**

➤ **Az előfizetési összegeket legkésőbb május hó 1-ig egyenesen hozzáram kérem utasítani. (Budapest, Sándor-utca, Gr. Degenfeld-ház.)**

Tisza László.

Nyiltér-*)

Mattoni-féle

BUDAI KIRÁLY KESERŐVIZE

e Bel- és Külföld orvosi tekintélyei által **makacs gyomorszorulás** és minden abból eredő betegségek ellen, legkisebb rosz utóhatás nélkül még hosszabb használatnál is a legmelegebben ajánlatik.

MATTONI és WILLE cs. k. udvari szállító,

A 6 egyesült Budai Király — keserü- források talajdonossa.

Deák forrás Hunyadi M. forrás
Henrik forrás Hildegarde „
Szecheny „ István „

Használati utasítás és füzetke ingyen.
BUDAPEST Dorrothya utca 6 sz.
RAKTÁR: minden nagyobb ásványviz kereskedésében.

*) E rovat alatt közölt cikkekért csak a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget. a szerk.

Bécsi Tőzsde.

1878. 22/3.

Magyar arany-jaradék	88.20
Magyar) kincstári utalvány 1 kibocsát.	118.—
Magyar) kincstári utalvány 2 kibocsát.	170.—
Magyar kel.-vasut elsőbbség 2 kibocsát.	74.—
Magyar állami kötvény 1876.	66.—
Magyar vasuti kölcsön	98.40
Magyar földtehermentesítési kötv.	78.25
Temesvári földtehermentesítési kötv.	77.50
Erdélyi földtehermentesítési kötv.	75.25
Horvát-Slavon földtehermentesítési kötv.	—
Magyar szőlő váltáság kötv.	80.50
Oszt. egységes államadosság papban 61.85	
Oszt. egységes államadosság ezüstben 65.90	
Oszt. aranyjaradék	73.75
1860. állam sorsjegy	111.—
Oszt. nemzeti bankrészevény	791.—
Oszt. hitelrészevény	229.75
Magyar hitelbank	222.—
Ezüst	105.30
Cs. k. arany	5.65
Napoleonkor	9.60
Német birod mark	59.10
London	120.20

Felelős szerkesztő és kiadótalajd. Volz B

VOLCZ és TÁRSA

Könyv és Papirkereskedésében Tordán kaphatók:

Vonalzott és tiszta könyvek; Hivatalok, egyletek magányzók, ügyvédek kereskedők, jegyzők és mindennemű iparral foglalkozók részére, vászonba vagy papirba kötve dús választékban. Másoló könyvek Kereskedők, Irodák sat. részére:

Román Népdalok és Balladák Moldován Gergelytől 1 frt. 20 kr. helyet csak 1 frt. o. é.

Iskolai könyvek Alsó- és Felső Népiskolák, Községi valamint felekezeti Iskolák részére is dús választékban.
Vers személyvények Bálint Gyulától
Az Illem és Tisztesség arany szabályai

ára 25 kr.
ára 25 kr.

Önsegély, Orvosi tanácsadó több bonczani ábrával.

Dr. Ernszt L.-től

ára 2 frt.

Selbsthilfe, ärztlicher rathgeber mit mehreren anatomischen abbildungen von Dr. Ernszt L.

ára 2 frt.

Előfizethetni – illetőleg előjegyeztetni – lehet a következő művekre:

Kálmán a Szegedi Lelencz vagy Konstantinápoly rózsája című nagyhatású regényre TIHAMERTÓL, mely a folyamatban volt keleti háborút öleli fel és ebből meríti tárgyát, egyes füzet ára 25 kr. mely összeg a füzetek átvételekor fizetendő.

Az Ördög fia című regény füzeteire.

ára 25 kr.

Ugyan ezek német nyelven is megrendelhetők.

Továbbá Szulejka vagy a Három Gyöngye című regény füzeteire. 25 kr.

Ugyan e művek megrendelői rendkívüli kedvezmény árakon megrendelhetik azok

OLAJNYOMATU JUTALOM KÉPEIT is VÁSZONRA SZÉLES ARANYKERETBEN,

Az ÖRDÖG ASSZONY régebbi megrendelői, annak folytatását szintén fenn irt könyvkereskedés által legbiztosabban eszközölhetik.

megtekinthetők e képek valamint megrendelési feltételei is

Vidékre járó ügynökönk szintén elfogad minden nemű előfizetést és előjegyzést.

Rövid idő alatt és sikeresen gyógyít

Figyelemreméltó
idegbajok- és nehézkórban
szenvedőknek

Legújabb feltalált gyógymód

Számtalan hálaíratot

mutathat fel sikeres gyógyításról

Sylvius Boas

Specialista idegbajokban

Értekezhetni reggel 8 órától este 8 óráig

BERLIN SW.

Friedrichstrasse 22.

Levélbeli megkeresésre is.

(15-92 102)

SYLVIUS BOAS urnak

Berlin Friedrichstrasse 22, I.

az Auxilium orientis feltalálója

Specialista idegbajokban

Igen tisztelt uram!

Hosszu évek óta ideghántalmakban szenvedek s miután e betegség elviselhetlené vált, segítséget kerestem a Tiflis, Odessa és Bécs leghíresebb orvosainál, kiknek rendelése azonban pillanatnyi enyhülésnél egyebet nem eredményezett.

Ekkor megismerkedtem egy emberrel, ki az előtt az enyémhez hasonló bajban szenvedett s én által sikerrel, gyógyított. E férfi azt állította, hogy ön csodákat művel s valóban helyre állított egészsége a legjobb bizonyíték volt. Elhatároztam tehát önhez fordulni s hála az égnek ön meggyógyított s vissza adta nekem az életet. Örömeimet nem bírom e felett kifejezni. Fogadja e 300 rubelt mint hálám egy kis jelét. Legyen azonban meggyőződve hogy hazámba vissza térve első dolgom leendő elismerésemet meg jobban kifejezhetni.

Abamelik Joen herceg.
Tiflisből a fekete tenger mellett.

Díjt csak sikeres gyógyítás után fogad el.

SZÉPSÉG! IFJUSÁG!

felülmulhatatlan

BÖRSZÉPÍTŐ-SZERNEK

lett a hölgyvilág által általánosan elismerve, a hivatalosan megvizsgált, kitünő, ártalmatlan, valódi

RAVISSANTE

Dr. LAJOSSE-től,

PÁRIS-ban

15-30

Ezen világhírű bőrtisztító-szer valamennyi szépség-pitő-szer között leghitelesebb és leghatásosabbnak bizonyul szeplők, napégés, rezesség, sárga foltok, pörsenések, kiütések, himlőhelyek, sömör stb. biztos eltávolítására.

A RAVISSANTE az arcszínnek feltűnően szép, halvány rózsaszínű, bársonyszerű fiatal üdeséget ad, a bőrt és kezeket gyöngéddé teszi, a lég behatásától megóvjá s gyöngéd bőrt szerez a legkésőbbi öregségig.

Budapesten kapható valódi minőségben **TÖRÖK JÓZSEF**
gyógyszerész urnál, király-utca 7 sz.

Kolozsvárt **VALETINI ADOLF** ur gyógyszer-tárában.

Tordán **TRAJANOVITS EDE** ur gyógyszer-tárában

Nagy eredeti üvegtok ára 2 f. 50 kr. Kis eredeti üvegtok ára 1 f. 50 kr.

KÖZPONTI SZÉTHÜLDÉSI RAKTÁR:

SCHWARZ HENRIK

Budapest, Mária Valeria-utca 9 sz.